

.ANY V

NÚM. 180

BARCELONA 5 FEBRER 1892

Aquesta guapa mestressa
se troba sense abrigall
perqué pensa ab la disfressa
que 's posará per 'ná al ball.

Copia fot. de A. Esplugas.

CRÓNICA

DINTRE de póch, si aquesta situació dura no sé hont anirém á parar ni de que farém mánegas.

Cada día aném de mal en pitjor. Los queviures s' apujan que 's perden de vista y la bossa de cada ciudadá baixa que ja casi toca á terra.

De per tot arreu venen noticias de la gran miséria que pren vol.

Lo qual *vol* dir que la situació precária es universal.

Aquí, que fins are havíam estat com lo peix á l' aygua, que per xó 'n deyan lo rovell del ou, també comensém á sentir los terribles efectes de la hecatombe propera.

De prime vá apujarse 'l pá, després lo llus de pobre (á) bacallá, ara 's diu si s' apujará també la gallina; del café y licors no 'n parlém, perquè son articles que se 'n pot prescindir.

Lo terrible está en los articles de primera necessitat.

Aquells que si us plau per forsa havém de menester.

Avans un pobre treballador podia viure ab decència sense passar cap mena de penúria, ab pochs diners. Comensant per las arengadas y acabant pel lloguer del pis á tot relativament podia atendre. Avuy comensin per 'llá hont vulgan, agafin las cosas pel cantó que 'ls vinga bé y veurán com no es possible 'l viurer.

No mes falta que s' encareixin las pistolas per no tenir ni 'l consol de suicidarnos.

Y 'l Govern per xó, en mitj d' aquest gran conflicte qu' está próxim á estallar, tan tranquil com si tal cosa, sense estudiar algo de profit per evitar la catástrofe..

Segueixen al Govern *protektor* intatxable del país, las autoritats populars que deurían mostrar interés en estudiar algún problema consolador per los pobres administrats.

Pero ¡cál! los industrials van apujant sas indústrias y las autoritats abaixant la protecció.

De modo que si la Providéncia no 'ns salva per medi d' un miracle (y aixó dels miracles avuy están passats de moda) estém perduts sense remey.

Los espanyols, á pesar de tenir fama de personas decentas, tindrém de anar pel mon en camisa, ensenyant cosas *vedadas* per no podernos comprar unas calsas.

Y per únich consol de tripas tindrém lo de rosearnos los punys com ja de temps inmemorial han de fer los pobres mestres d' estudi que no cobran y menos cobrarán are que mes ho necessitan.

Lo porvenir es negre, molt negre; mirintho ab lo cristall del color que vulgan. Per 'tot veurán punts de aquest color que porta malastruga.

Vaya si 'n porta. Mes de la que 's pensavan alguns que 'n duría *La araña negra*.

No cal pas anar als *ingénis* de Cuba per actes de selvagisme, perquè d' aquestos se 'n poden veurer dintre 'l mateix cor d' Espanya.

A las minas de Bilbao precisament.

Avans de primers d' any los pobres minayres guanyavan 11 rals diaris, pero desd' aquesta fetxa en avant van rebaixarlos hasta á 10... y sempre ab las següents nfames condicions.

Lo capatás, com qu' es l' amo del magatzém de las provisiones, no dona feyna al infelis que 's resisteix á provehir ab ell y per lo tant exigeix casi bé 'l doble del preu que costan en Bilbao los queviures.

La vida del treballador en aquells andurrials es la del esclau la del martyr, la del verdader espanyol que sempre s' ha deixat posar las peras á quarto.

Los minayres igual que sers irracionals dormen en barracotas anomenadas quartels, pagant un ral diari pera dormir, dos en cada llit compost de somier de filferro sense matalás y sols una manta.

Una dona neteja 'ls quartels, fa lo ranxo ab las provisiones que li entregan los minayres y cobra d' ells: cinch céntims per barba pera recullirshí 'l pá, cinch pera rebre las cartas, apart de aítres cinch del carter, y sis rals cada mes pera rentarlos la roba.

Lo capatás *humanitari* ó mes ben dit negrer, que acostuma á ser Alcalde, tinent ó regidor, dona los queviures y ho anota tot en una llibreta descontantho al cap de la quinzena en que ténen lloch los comptes del *gran capitán*, puig casi sempre s' originan sérias qüestions per no estar conformes los minayres ab lo apuntat pel capatás que roba á la descarada la sanch de aquells infelissos.

Y á mes de exigirlos gastos de més no 'ls dona ab exactitut la quantitat de queviures, puig per rahó de sa autoritat está ben convensut de que ningú anirá á revisarli 'l magatzém per enterarse de si dona 'l pés just ni de si 'ls articles son de *recibo*.

Per lo tant ja ho veuhen bé

los obrers de nostra terra,

allá no es estrany la guerra

social, que sembla que vé.

Aquí á Catalunya ray

l' obré es un rey, comparat

ab lo pobre desgraciat

d' aquell país. Aquí may

deuria armá cap renou

lo treballador que crida....

si aquí hi ha la bona vida,

si es está al rovell del ou.

DOCTOR GERONI.

Balls de màscaras

Habent dels balls arribat ja l' alegre temporada, adverteixo altra vegada que, si alguna societat d' *encarregar* s' ha olvidat PROGRAMAS, INVITACIONS, CROMOS, CARNETS, IMPRESSIONS y DIBUIXOS, dantshí brasa, vagin ahont surt LA TOMASA que es ahont fan traballs molt bons.

De un color ó diferents *tiratjes* també 'ls farán, en papé ó cartró, y veurán, com los deixan molt contents; *preus módichs, tractes atents* sostenen allí en tot l' any, puig l' únich anhel y afany son *bon gust y economia* en la gran *Litografia* dels senyors *Ribera-Estany*.

LA BARCELONESA

SAN RAMÓN, 5

SAN RAMÓN, 5

CONVERSA

que sostingueren una cafetera de metall blanch y una ampolla de Cervesa

Una lluenta *cafetera* plena de un líquit negrós, que 's venia com à *moka* sent such de *torrats sigróns*, (1) y una espumosa *cervesa* resultat de una infusió de una mosta de *ordi ranci* y un raig d' *àcit sulfurós*, en cert café de la Rambla (dispensin que 'm calli 'l nom) á dins mateix de la cuyna fosca com gola de llop, tenint sols per auditori tasses, plats, copas y gots, ahí á la nit sostingueren aquesta conversació:

Deya la *Cervesa*:—Noya, ¿que tens? ¿que passa de nou? per que 't mostras tan alegre? digas, *¡aboca d' un cop!*

—¡Que aboqui!

—Vull dir t' espliquis,

—Aixís ja es altra qüestió, lo que es *abocar*, per ara penso que *abocaré* poch,

—¿Que potsé bèssas del cúl?

—No filla, per ara no, pero es tant lo meu contento qu' estich per *bessarho* tot!

—No se veurer lo motiu?

—No m' estranya poch ni molt com que tens lo *vidre negre* may no hi entra la claror

—Ja que ho sabs ¿perqué no 'm contot lo que passa pel mon? (tas ¿tal volta no som amigas?

donehs per ignoranta 'm vols?

—Ja que tant be m' ho demanas, comprenent que tens rahó

1 No sols sigróns, torrats, fins café artificial se fá avuy dia!

vull contarte lo perquè tan alegre está 'l meu cor...

Des que governan la Espanya los *típichs conservadors* los *negocis* cada día li van de mal en pitjor, ni un *robant* la vida 's guanya, y aixó que 's fá 'l *rap* per tot sense pietat ni conciéncia, sense vergonya ni pór, per *vi*, t' *endossan fuxi'a*; per *llet*, te venen *midó*; per *xocolata*, una pasta de *mangra* y de *rosegons*; per *pá*, *guix* y altres frioleras, per *oli*, such de *cotó*, y per *carn de bou*, á voltas los *restos* d' un burro mort, y no obstant ab tals *traficas* ningú ferse rich no pot, jo ja ho veig, ¡com que 'ls repelan ab tantas contribucions!

Aixís es que tot fá pujá y mes ara, que no vol la Fransa seguí 'l *tractat* de *comers* tan profitós!

Qui li agradi la *viram* ja pot dir que ha fet á tots, no crech pás que se n' enfiti si gastá 'l diner li dól, valdrá una *polla cinch duros!* vuyt duros un *indiót*, set duros una *gallina* y un *pollastre tisich*, dos.

Ab la *roba forastera* no pensarhi, ni de nom, si be aixó poch los importa ja que á tots los Espanyols per fer anar lo *talé* no hi ha qui 'ls hi posi 'l jou.

Una ampolla de *Burdeos*

diu que e costará á pés d' or y un *ull* y *mitj* de la cara lo *Champany*, *Chartreuse* y *Rom*, y fins lo *bacallá ranci* s' ha posat á un preu tan grós, que aquells que l' *bacalla tallan* diu que estan de mal humor Pujant donchs tots los *queviures* d' un modo tan espantós lo *café* de cap manera podia quedá á recó.

Vinticinch centims valia una *tassa*, ab lo licor suficient, y també 'l sucre per 'quells, que fossin llepols donchs ara, porque 'ls *gurmants* tinguin un *escarment* fort ab la torna, ¡trenta céntims! los hi costará per tot! d' aixó prové l' alegría que sento, pensantme jo, que tant com lo *café* puji menos aniré en renou, puig te dich que estich cansada y aburrida de debó de sentirme cridá *¡abocal!* y *abocar á dret y á tort.*

—¡Calla per Deu *cafetera!* m' has donat un gran trastórn, tu estás alegre y jo, trista, si tu rius, jo esclato en plór.

—Y ara ¿de que te las heus?

—De que ab aquest *tripijoch* si per cás al *café* deixan, *Cervesa* pendrá tothom, que si á tu 't cansa que 't cridin *¡abocal!*, á mi 'm fá poch goig sentí que dihuen ¡Destápalal! Ara que no fá calor!

JOSEPH M.ª CODOLSA.

Preguntas y respuestas

¿Quin es lo home que per que no té aygua beu aygua y beuria ví si tingués aygua?—*Lo moliner.*

—

¿Quin es lo poble que porta en lo seu nom mes de noranta nou lletras?—*Centellas.* (100 ellas).

—

¿Quan es xich es éll, quan es gran es ella?—*La carabassa.*

—

¿Quin es lo temps del any en que 's tapan mes forats?—*L' estiu, quan se trepitjan los rostolls.*

PLACIT ROSÉS.

ANUNCIS

Avis importantíssim.—Las Oficinas de nostre periódich dintre de pochos días serán instaladas en lo elegant edificio construhit *ad hoc* per lo célebre Arquitecto D. Roman Sos en la gran *avenue* de la Volta d' en Cirés.

Questió palpitant.—Demá las Oficinas de nostre periódich serán instaladas, etc.

Atenció.—Avuy las Oficinas de nostre periódich han quedat instaladas en lo rich edificio etc. etc.

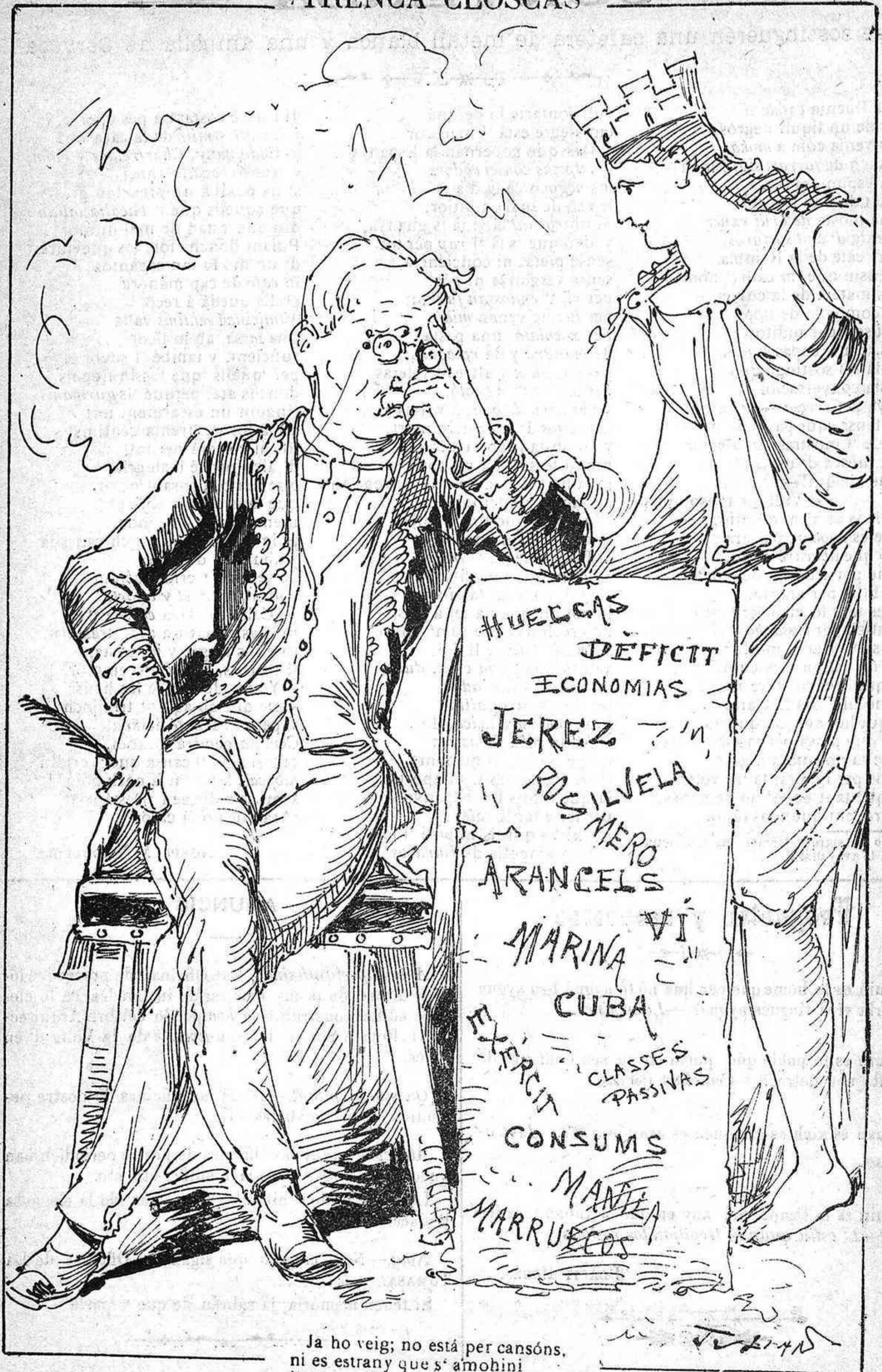
Lo bisbe ha benehit totas las persas de la elegante Redacció.

Nota.—No 's creguin que sigan las Oficinas de LA TOMASA.

Si tenen memória, ja sabrán de que 's parla.

LA TOMASA
TRENCA CLOSCAS

Ja ho veig; no està per cansóns,
ni es estrany que s' amohini
Peró, per Deu, determini.
¡Barrini, senyor Ca... no... 'ns.

DITXARATXOS POPULARS

Mestre de casas.

Ulls que parlan.

Demanar la mà.

Devorador de monjas
ó de monjetas.

Cuca dins la patata.

Tè 'l cul espatllat.

JULIAN

PARAULAS INÚTILS

Paraulas... paraulas.. paraulas.
SHAKESPEARE

A gent parla mes de lo que té de parlar. Si las paraulas fóssen or, las estalviariám més, pero com que no 'ns costan ni una malla, las tirém al vent al engrós.

Entenémnos: no vull dir que tothom parli molt. N' hi ha que parlan poch, pero fins aquestos diuhen mes de lo que tindrían de dir, en lo sentit á que 'm refereixo: ó siga, fins los mes callats, diuhen paraulas inútils.

No suposin que jo no sigui també mes ó menos mal gastador de paraulas, no; també tinch algunas vegades aquest *desprendiment*, pero no perquè jo sigui pecador desconéch lo pecat, si aquest nom pot donarse á un abús que no fá mal á ningú, encara que no reporti cap benefici.

Ni tampoch tinch l' intenció d' esmenar la plana en aquest sentit. No mes me proposo observar, ó manifestar las meas observacions y prou.

Després, que qualsevol que 's fiqués en aquests llibres de caballerías, tampoch ne treuria res, porque ho tením tant á la massa de las sanchs, que tant com s' hi fés sería inútil.

Tothom que escriu cartas, comensa posanthi *Senyor Don fulano de tal*, y com que *Don vé de Dominus*, que significa *Senyor*, ¿qui fóra que per més que s' ho proposés, treuria la costum de qué 's digués *Senyor Senyor fulano de tal*? Sería predicar en desert. Ab aixó, repeteixo que no vull corretjir la manera de parlar; no més vull fer veure que com la ja expressada, se diuhen molts paraulas de sobras, posant alguns exemples porque 's compreguín la rahó de las meas consideracions.

Avuy mateix un amich m' explicava que l' altre día 'm va veure que *baixava* per la *Rambla avall*, y aixó m' ha fet posá má á la ploma. Es clá que si jo *baixava* per la *Rambla*, sería *Rambla avall*, perquè no enténch com m' ho hauría fet per *baixar* *Rambla amunt*. De manera, que ó bé 'l *baixar* ó l' *avall* hi es de més.

Tothom haurá sentit usá aquesta frase y á ningú li haurá estranyat, pero aixó no significa que no pugui eatalviarse una paraula ó altra.

Molts dels que 'm llegeixen haurán sentit várias vegadas dir á algú, parlant en la ciutat, que ha vist ó ha saludat á un *pagés de fora*. A n' aquestos se 'ls hi podria donar una propina per cada *pagés de dintre* que 'ns ensenyessen. ¡Que la ballarían magre, si no tinguessen. altre sou!

A cada pas sentirán á algú, que ha lograt d' una manera indirecta alguna cosa que 's proposava, dir: ¡Ja he pescat peix! ¿Y donchs, que podia pescar carn?

¿Quánts y quants parlan d' una font que raja escasament y diuhen que no mes treu un *rajolí d' aygua*? ¿Que pot sé hi ha alguna font que tregui un *rajolí de vi*? ¡Que fontadas s' hi farían!

Mes d' un cop ha vingut á casa algún amich, mentres jo dinava, y dientli que prenguéis alguna cosa, m'

ha contestat que no tenia *gana de menjar*. ¡No sé de que s' ha de tenir la *gana*! No confonguin *gana* ab *ganas*, perquè ja saben que no es lo mateix.

Parlan altres de qué anávan á fumar, van encendre un misto, va venir una *ventada de vent* y 'ls hi va apagar. ¡Si la *ventada* no hagués sigut *de vent*, penso jo, qui sab que hauría succehit!

¿Qui es que tot sovint no sent parlá d' un *invent nou*? Al sentirho, jo 'm crech un gran inventor; pero d' *invents vells*. En aquest sentit molts, ab tot y esser tontos, avuy mateix podrian *inventar* la pólvora.

Los días d' una pluja sobtada, que arreplega á la gent pel carrer, sense parayguas, molts arriban á casa seva y diuhen que van tots *molls d' aygua*. Si alguna vegada ploguessen figas ó frares caputxins, estaria ben dit lo que diuhen.

¿Qui no s' ha trobat acompanyant á un conegut fins al peu de l' escala de casa seva y alli al despedirse no li ha ofert si volia *pujá á dalt* á descansar? Jo, generalment no admeto l' oferta; pero si fós per *pujá á baix* ho admetria, perquè m' agradaria veure aquest *invent nou*, que aixó si que ho fóra.

Temps enrera, va está á casa, una senyora y va explicá que venia de casa 'l dentista, de ferse arrencar dos *caixals de la boca*. Deya que 'l dentista l' habia feta patir molt, y jo reflexionava entre mí, que si 'ls hi hagués tret *de la butxaca* no hauría patit gens.

Ara, vostés mateixos poden allargar aquest monstruari d' exemples, perquè 'n trobaran tants quants ne vulguin per mes que 'n desitjin.

¡Ja véuhen si tenia rahó al dir que 's gástan molts paraulas sobreras!

CONRAT ROURE.

A LA VORA DEL MAR

A la vora del mar ma dolsa aymía
jo, m' estaré:
A la vora del mar, allí, en la platxa
t' esperaré
Contemplant, com las onas espumosas,
venen y ván,
Contemplant, com las onas s' esparraman
bo y murmurant.
Allá t' esperaré, quan á la posta
anirá 'l sol:
Allá t' esperaré, del mar la parla
me don consol.
Allá contemplaré, de las barquetas
lo suau brandar;
Allá contemplaré, com se retrata
la lluna al mar.
Allá junts gosarém de las bellas
del mar inmens;
Allá junts gosarém ab nostres besos
d' amor ardents.
Allá, mes que en lloch mes, la vida mía,
seré felís;
Allá, mes que en lloch més, podré extassiar-me,
ab tan somrís
A la vora del mar ma dolsa aymía
jo, m' estaré...
A la vora del mar, allí, en la platxa
t' esperaré.

DOMINGO BARTRINA.

Semi-monòlech

LO TEU NAS

La tría de las flors

L' actor entra per la porta,
volia dir per la porta;
y al punt, llegeix esta carta;
volia dir esta carta:

«Senyor Don Pau Matarratas:
Molt estimat senyor meu;
si no 'm paga lo que 'm deu
(qu' es un parell de sabatas),
avants del nou del corrent,
aixís que 'l trobi, l' aturo
y de 'l juli, li asseguro;
Requiescat in pace amen.

Ab aixó, ja sab 'l plan
que jo mateix m' he trassat,
si no compleix com es dat
y vol seguir sent truhan,
lliuris de mí, créguim, Pau,
fugi prest aixins que 'm vegi;
no 's cregui que romanseji
ab qui un deute ab mí, contrau.

Vol finí ab eixa canalla
qu' obran ab tan mala fé,
lo seu antich sabaté
Pere Nodorm Alapalla.»

Vritat; es un compromís;
y un compromís horrorós.....
jo no 'm creya pas que en os
cap sabaté 's convertís.

Y parla ben terminant
aquest *inglés* imprudent:
Requiescat in pace amen.....
al pensarhi, estich suhant.

¿Com dimontri m' ho faria
per tréurem eix mort de sobre?....
la vritat, es, que mes pobre
vaig siguent de dia en dia;

y si per pagar, espero
á que jo tinga cacau,
'l pobre de 'l senyor Pau
será ja reduhit á cero.....

¡Es lo milló! Li escriuré
que sa conducta m' entranya
y que 'l pagui 'l Banch d' Espanya
puig jo no tinch cap diné.

Admesa la condició
que si no 'l pagan allí
no 'm demani res á mi,
puig tampoch 'l pago jo.

Per l' interlocutor

AMADEO

A mon amich Anton Parella

Digas noy qui t' ha enganyat
de portá aquest carro-mato
sens cap mica de recato;
creume, tréutel ben aviat,
y no estranyís que me 'n riga
puig no peco d' imprudent
perqué per mí, francament
sembla un taulell de botiga.

Jo ja se que 'l meu fa tró
pero en vist lo teu no es ré
encare no arriba á sé
lo meu, com un carbassó.

Tú si que 'l portas tan gran
que fins passa de la mida,
jo l' enjugaria á dida,
sens pensarhi ni un instant.

Com me l' arrenco, dirás,
pero aixó ja no 's pregunta
l' agafas bé per la punta
y estiras, y fora nás.

Y feta l' operació
lo llensas, ó be si 't raca
te 'l ficas á la butxaca
si t' hi cap, y s' acabó.

Ja comprénch que 't pesaria
quedá així desnarigat
pero per mi, la vritat
molt més content n' estaria

perqué per tot allí ahont vas
sempre te molesta molt,
al toparte ab qualsevol
pel carré, ja reps del nás,

y después si no s' abaixa
(que no tindré eixa sort)
te trovas que quan ets mort
no caps á dintre la caixa.

En fi ja veus qu' es molt justa
la recepta, y t' irá bé
y además com ja ets fusté
després te 'n fas un de fusta.

JOAN MALLOL.

En lo jardí del amor
diu que hi han flors moit xamosas;
las que semblan més hermosas
diu que tenen poch olor.

Las senzillas, que poncellas
la modéstia las manté,
diu que son las flors més bellas
que cultiva 'l jardiné.

Tú que foll enamorat
vás ara á cullí una flor,
per l' hermosura encisat
no deixis punxarte 'l cor.

Vés mirant, ¡quina floral!
y pensa cándi donzell,
que t' enmatzinas la vida
si t' agrada lo més bell.

La rosa, qu' es flor hermosa
clava punxas ab delit;
donchs, no cullis pás la rosa
perqué pot punxarte 'l pit.

Ets un gallaret encara
y t' enganyan los teus ulls,
y mira bé 'l que fás ara,
mira bé, la qu' are culls.

Escullint vás las més bellas:
jovinkel mira 'l que fás;
si rebutjas las poncellas,
tot triant t' enganyarás.

Y ¡ay de tú! si d' amargura
lo teu cor se vá rublint,
y ¡ay de tú!... la desventura
pot trencar ton cor de nín.

Tal volta la que més brilla
verí 't dará per amor;
tal volta la més senzilla
guarirá després ton cor.

Temps de sobras tens encara
per fugir de tants esculls;
y mira bé, 'l que fás ara,
mira bé, la qu' are culls.

ADOLF CAMPS y CORTÉS.

Quento

DIÁLEGH

En una reunió d' amichs s' está parlant sobre ques-
tió d' envellí.

—Lo meu pare—diu un—va arribar als noranta
vuyt anys.

—Lo meu avi—diu l' altre—va arribar al cent
cinch.

—Y el meu avi—afeigí un qu' encara no havia par-
lat—si no s' hagués mort, ja 'n tindria mes de cent
cinquanta.

J. MORO-TONTO.

—No sé com es que vosté fuma sempre ab pipas de
terra.

—Perqué ténen una gran ventatja.

—¡Ah! ¿sí?

—Si senyó.

—Jo 'm creya que 's cremavan mes aviat que las
altras y 's gastavan mes fácilment.

—Es vritat, pero quan cauhen no s' han de recullir.
Sempre es un estalvi.

GALERIA... ARTÍSTICA

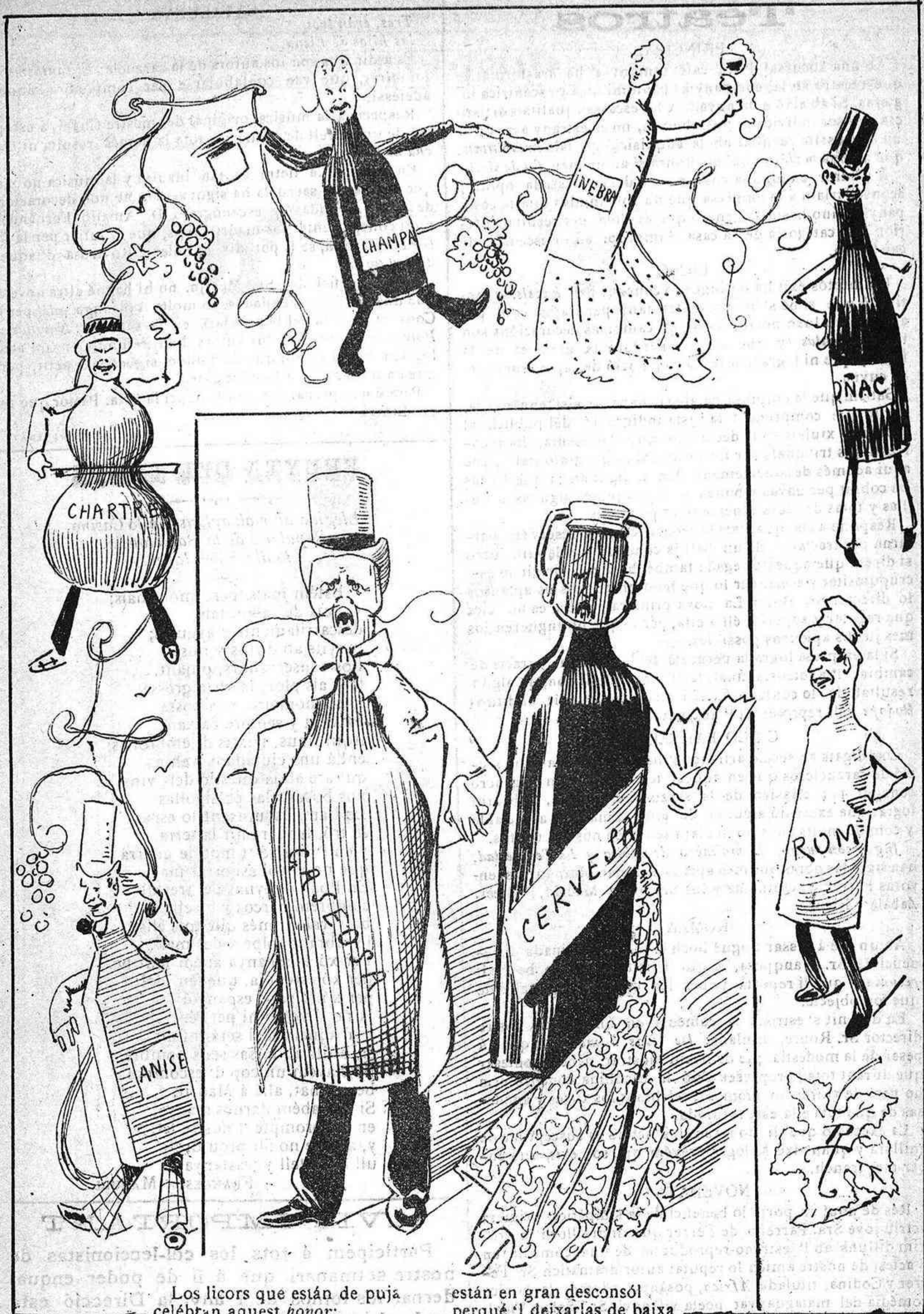
92

Preparant las protagonistas del ball.

Copia fot. de A. Esplugas.

LAS BEGUDAS

Los licors que están de puja
 celebran aquest honor;
 la gaseosa y la cerveza

están en gran desconsól
 perquè 'l deixariás de baixa
 es un despreci molt fort.

Teatros

PRINCIPAL

Ab una sucursal d' un café cantant s' ha trasformat aquest teatre ab las companyías pantomímica y excéntrica inglesas. Si ab aixó s' hi anyadeix las escassas qualitats artísticas que sos individus posseheixen, no es estrany aventurar un escasissim resultat ab la adquisició de tals notabilitats, que ab una *modestia* qu' els honra s' anomenan *fin de siècle*.

A valdrer en alguna cosa nostra desinteressada opinió, aconsellaríam á la empresa que no sols mudés tota la companyía, sino hasta lo género que explota, per resultar inferior á la categoría de la casa é impropí en lo escenari de cap teatre.

LICEO

Un duplós éxit ha obtingut lo conegut ball *Excelsior* motivat á que si bé s' ha presentat tant per trajos com per atrés ab un luxu notabilíssim, en cambi las decoracions son tan *indecentas* (y que se 'ns perdoni la gravetat de la frase) que ni logriárien fer la reputació de cap *escenógrafo* de cuyna.

Sabém que la empresa ha alegat haberse vist enganyada, per lo que comprenent la justa indignació del publich al rebre ab xiulets cada decoració que 's presenta, ha recorregut als tribunals per ferli veure al *escenógrafo* italiá, que aquí ademés de coneixement, tenim dignitat, ja que éll las ha cobrat per novas y bonas y n' ha remés algunas de velles y totes de escás coneixement pictórich.

Respecte á las qualitats coreográficas, 'ns reservém parlarne per tractarse de un ball ja conegut y aplaudit, pero si dirém que aquesta vegada també ha sigut dirigit ab escrupulositat y acert, per lo que ha obtingut justos aplausos lo director Sr. Borri. La nova primera parella es no mes que regular y superior éll á ella, per lo que obtingueren los mes justos aplausos possibles.

Si la empresa logra la permuta de decoracions y tracta de cambiar l' apoteosis final, fácil será que li dongui algún resultat, de lo contrari *Excelsior* farà companyía al ditunt *Rodope* ball representat l' any anterior.

CIRCO BARCELONÉS

Coal·ligats ab secció artística s' han juntat una bona secció de sarzueleros que en aquest teatre esplotan lo género conegut per clássich de la sarzuela espanyola, habenthi lograt una execusió algunas de ellas sumament apreciable y com de molts anys no habíam sentit en nostres teatros.

Jugar con fuego, *El molinero de Subiza* y *La Tempestad*, han sigut las obras que mes aplausos hi han obtingut las senyoras Ferrer y Quintana y los Srs. Ruiz Madrid, Pellicer, Zabala y Ricós.

ROMEA

Ab un plé á vessar tingué lloch la funció destinada á benefici del Sr. Franqueza, á qui felicitem per lo bon exit *pecuniari* que li reportá y per los numerosos regalos de que fou objecte.

En dita nit s' estrená la comédia en un acte de nostre director Sr. Roure, titulada: *De tevas á mevas*, la qual, á pesar de la modestia que deuriem mostrar, debem confesar que durant tota la representació la escullida concurrència no pará de riurer un moment, celebrant los xistes y agudesas de que tota ella está saturada.

La execusió que li donaren los actors es susceptible de millora y quan aixó se logri, creyém que son éxit, será encara mes franch.

NOVEDATS

Rés de nou; en porta lo benefici de la simpática primera actriu jove Sra. Parreño de Ferrer que tindrà lloch lo próxim dilluns ab l' estreno-reproducció de una comédia en 3 actes, de nostre amic lo reputat autor dramátich Sr. Ferrer y Codina, titulada: *África*, posántse ademés la bonica comédia del malaguanyat poeta vilanoví Sr. Sales Vidal, titulada: *La Malvestia de Sitjes*.

Las molts simpatías que té, se veurán recompensadas en dita nit, ja que hi preveyém un plé.

CATALUNYA

*Tres, erán tres,
las hijas de Elena....*

Es á dir tres son los autors de la sarzuela: *El fantasma de los aires*, que van confabularse per compondre aquest adefessi.

Respecte á la música original del mestre Chapí, á excepció de un parell de números, tota la demés resulta ni *chicha* ni *limoná*.

En cambi si la lletra es tan insulsa y la música no mes que regular, la sarzuela ha sigut *vestida* ab nou decoracions de *mistó*, degudas al *escenógrafo* D. Amalio Fernández, molt conegut entre los madrilenyos, que á jutjar per la *labor* empleyada, se li pot dir lo Soler y Rovirosa d' aquell *departament*.

En lo benefici del Sr. Mesejo, no hi hagué altra novetat que unas *sevillanas* balladas ab molta *sandunga jolél* per la Consuelito (filla del beneficiat), en la sarzuela: *Novillos en Polvoranca*, obra que los autors han refundit en un acte, logrant ab tal cambi que lo bunyol sigués mes petit, perque en dos actes era bastant gros.

Pera demá prepara lo seu benefici la Srta. Pastor que reproduhirá lo *Certamen Nacional*.

UN CÒMICH RETIRAT.

FRUYTA DEL TEMPS

Llegida ab molt aplauso en lo Casino
Republicá de la Barceloneta
lo dia 5 del Janer.

Estém mals, pero molt mals;
voltats de calamitats,
descarrilaments y ayguats;
renyits ab duros y rals.
Los conservadors, pujant,
fent als plors la vista grossa;
lo termómetro y la bossa,
baixant y sempre baixant.
Aquí fraus, teixits d' embrollas;
enllá uns ciutadans vehíns
qu' are ab la questió dels vins
nos buscan las pessigollas.
Lo llam, esquinsant lo espay;
lo tró, fent tremir la terra,
y en l' horisó 'l mot de guerra
que no 's vol esborrar may.
En lloch d' eynas pel irevall
comprém barcos y fusells,
bo y valént més que tots ells
lo vibrant colpeix del mall.
Per xó á Espanya aném tant bé:
per xó estém ja, que fém dol:
per xó lo papé espanyol
ja no 'l volen ni per ré.

Y aqueix mal será infinit
si, units ab forsas sens nombre,
no clavém un cop d' escombra
ben donat, allá á Madrit.
Si no sabém darnos manya,
en fer prompte 'l nostre fet,
y, al que no fili prou dret,
ull al clatell y castanya!

FRANCESCH MARULL.

AVIS IMPORTANT

Participém á tots los colleccionistas de nostre setmanari, que á fi de poder enquadernar los tomos de l' any, la Direcció está confeccionant unas preciosas tapas pera los tomos del folletí y periódich.

Oportunament avisarém sos reduhits preus

Carnaval

—A veure, noy, si s' perdrá.
—¿Per qué?
—No va acompanyada;
y aquí ab la cara tapada...
—¿Que té res per perdre?... ¡Cá!

Desde la mort del infelís Mompart, presenciada pèls barcelonis y 'ls habitants de las poblacions ve-hinas, en cosa de vuyt días, además d' un homicidi frustrat en Terrasa, hi ha hagut un assassinat en Sabadell, una mort d' una ganivetada

en Barcelona y un altre horrorós assassinat en Gracia.

Com que semblants crims no son gayre comuns en aquesta provincia, y no recordém haberne vist tants oc-rreguts en tan pòchs días, aixó 'ns demostra que nó es més que una il-lusió dels partidaris de la pena capital, lo de l' exemplaritat de la mateixa. Aixó, si no produheix una maléfica sugestió en los que 's tróban disposats al crim.

Lo dilluns ó dimars de la setmana passada, va tenir lloch en lo teatro Gyarre, la lectura d' un drama trágich que si se estrena algú rebrá.

Per ará las decoracions están posadas y l' entrada será libre.

Va presentarse una dona al governador d' Oviedo, recla-mant la protecció d' aquest perquè pogués recobrar á una filla seva que ella había venut á uns saltimbanquis.

La dona estava molt adolorida, no per la pèrdua de la fi-lla, sinó perquè 'l seu marit li exigía la presentació de la nena.

No sabém lo que va fé 'l governador, però segurament que debía fer portar la desanimada dona al jutjat, al ma-teix temps que donar las ordres per recobrar la criatura y entregarla al seu pare.

Perqué si aquesta dona no 's troba en estat d' ingressar en un manicomi, té d' anar á la galera.

Un redactor de la *Gaceta de Moscou*, Mr. Gesloff, distin-git periodista rús, está recorrent las comarcas andalussas al objecte de recullir datos per una obra que vol escriure sobre assumptos d' Espanya.

Lo mateix, y ab igual propòsit está fent lo novelista fran-cés Mr. Viaud (Pierre Loti).

Agrahirém á l' un y á l' altre, que encara que parlin dels toros, parlin també de lo que 'ns fá favor.

A Cartagena ha sigut detinguda una jove de 24 anys per aná vestida d' home; y no es la primera volta que ha estat agafada pel mateix motiu.

¡No enteném perquè aquesta noya s' empenya en fer lo Carnestoltas fóra de temps!

A Persia s' ha presentat un agitador que 's titula nou profeta, enviat pel cel per reformar l' islamisme.

Ha sublevat várias poblacions y promet á tots los que 'l segueixen, que tindrán lo día del triunfo dugas donas, y diariament quatre raccions d' arrós y una gallina.

Mala promesa per aquells que ab una dona encara 'n ténen massa.

La premsa de Puerto-Rico tributa grans elogis á nostra compatriota Sra. Jordá de Montoliu que actua en aquell teatro de Caracas representant ab acert y justesa obras d' Echegaray y de sa escola, sobressortint en *Lo sublime en lo vulgar* y *Á espaldas de la ley*.

Felicitém á nostra paysana Sra. Jordá per sos triunfos.

Lo acreditat periódich de Reus, *Reus literari* comensa á publicar en son últim número com á folletí la preciosa co-mediacatalana *Un núvol de pas*, de nostre Redactor Sr. Ayné Rabell que tant bon éxit vá obtenir la passada temporada en nostre teatro Romea sempre que vá posarse en escena.

La reproducció que 'n fá *Reus literari* es elegante y luxosa.

A Lugo s' ha suspés d' ofici y benefici á un sacerdot per-qué 's col-locá en los pórtichs de la catedral, á demanar cari-tat y no 's va retirar á pesar de las amonestacions del bisbe.

Si demaava per ell, senyal que ho necesitava; si dema-nava pels pobres, es un acte laudatori y que molts Sants ho han fet; si hagués sigut boig, lo bisbe no l' hauría fet agafar pels guardas de seguritat.

En una paraula: no enteném en que va faltar, donat lo seu estat sacerdotal.

A un empleat de correos, que se 'l está processant en Alicante per infidelitat en la correspondencia pública, 'l fis-cal li demana la pena de 120 anys de presiri.

Si li surt aquesta condempna, quan i' hagi cumplerta tota, ja tindrà algun cabell blanch.

A Madrit, en lo ministeri de la Governació s' está redac-tant lo projecte de l' agregació á Barcelona dels pobles vehins.

Com que aquí no 'ns ho sabríam arreglá, 'ns ho han d' arreglá á Madrit.

¡Ja 'm sabrán dir l' arreglo que 'n sortirá!

Una noya va escaparse de Madrit, ahont vivía ab lo seu tutor y va anar á Salamanca, ahont hi tenia 'l seu galán que es un estudiant de lleys. Allí va ésser detinguda.

La noya es rica y debía anar á Salamanca, per saber; per-qué ja 's diu:--si vols saber, á Salamanca.

A Gracia, en algúns cafés, també han aumentat lo preu de várias consumacions.

Lo qual te molt poca gracia. Tant allá com aquí, de tots modos.

Donchs are vingan *gracioso*s, y cervesas, que no han tin-gut aument.

Lo birret cardenalici que usava 'l cardenal Payá ha sigut regalat per la seva familia á la comunitat del col-legi dels Remeys, de Santiago.

¿De quin mal cura aquesta reliquia?

¿Que detura 'l llamp?

Lo día que 'm mori deixaré encarregat á la dona que re-gali las mévas calsas á qui las vulga.

Repichs

Una comissió de Diputats catalans ha visitat al senyor Cánovas, indicantli que permeti al Ajuntament de Barcelo-na que puguí fer una tarifa de consums que marqui preus inferiors als senyalats en la tarifa vigent.

Si ha d' ésser per benefici dels consumidors, va bé; si té d' ésser sols per ganga d' aquells que vénen... ¿per qué?

Veus aquí perquè no volia morir may la vella; per sapiguer coses noves.

Are surt un setmanari y 'ns innova que 'lquadro dramàtic *La novicia*, de nostre amic Sr. Soler, es un *monólech*, sent aixís que hi ténen un llarch diàlech dugas personas....

Una de dugas, ó 'l revistero no vá assistir al estreno ó deu calsar poquets punts.

¿Que volen sapiguer quin es aquest setmanari? Vagin á sapiguer á la Rambla del Mitj y busquin bé, desde las botigas fins á las *torratxas*.

En lo Torrent de l' Olla, hi ha un taberner que lloga botxas als seus parroquians perquè juguïn allí mateix; y com que alló es vía pública, 'l primer dia poden pegar una embotxada á algun dels molts transeunts.

¿Que no hi hauria alguna autoritat caritativa que, avans no succeheixi una desgràcia, fés que 'ls botxaires anessin á jugar en un siti ahont no corressen perill los que rés ténen que veure ab las botxas?

Lo Consell de ministres ha suprimit vint y cinch audiencias de lo criminal.

¿Y lo patíbul quan lo suprimim? Aixó, aixó s' hauria de mirar, perquè fá horror y fástich.

Segons lo setmanari *Lo Teatro Catalá*, nosaltres algún cop *sallant* hem caygut.

Podria ser, encare que no 'ns hem sentit del tanto, perquè en aquest mon, no hi ha ningú infalible. Però de *caure* á explicar *mentidas*, com per exemple, ha explicat dit setmanari ab gran luxo de detalls, dihent que s' ha efectuat en lo teatro Circo un benefici y no ser vritat, sembla que hi ha bona giferència.

¿No li sembla senyó *mestre*?

A Valencia han sigut robats los magatzems de la Tabacalera.

Los cacos creuen haber pres tabaco!...

¿Que 'n fumin gayrel !! Quin pet!!

Noticia de sensació:

El Suplemento nos fá á saber que ha arriuat de Madrid D. Alfredo Albadalejo.

¿Qué 'l coneixen vostés? Nó?

Donchs nosaltres.... tampóch.

També 'ns diu que ha mort la sogra d' un dels seus amichs, y un germa polítich d' un altre.

¿Y ningú més?

Busquí be.

Desde dilluns últim, los respectius duenyos dels cafés anomenats de primera, han apujat las consumacions de 5, 10 y 15 céntims cada una respectivament, alegant crescuts impostos, luxo exorbitant y puja de arancel.

¿Que no hi haurá cap *café de Novedats* aquesta vegada?

Ab un solament, sembla que n' hi hauria prou per posar los altres á la rahó.

D' altre manera los carretóns no s' entendrán de feyna.

Telegramas

Madrid, diariament.—*El Imparcial*, *El Liberal*, *La Correspondencia*, *El Dia*, etc. etc., son los periódichs de mes circulació d' Espanya. Tirada del un 100.000 exemplars, de l' altre, 200.000, del altre 300.000, del altre 400.000.

Per xó á Espanya hi ha tanta *il·lustració*.

BOMBO FUL.

Bilbao, sempre.—En aquestas minas hi ha la esclavitut dels blanchs, paròdia de la dels negres. Sols falta que 'ls negrers se vengan la carn humana, que pel demés tot s' hi assembla. En las minas los capatassos treuen la sanch dels trevalladors fentlosi passar deu mil martiris.

Gracias á las huelgas s' espera veurers mudada la mitxa del revés.

Pó K. VERGONYA.

Ciutat d' en Nyoca, 1 Febrer.—D' ensá de la puja del café, los carretóns d' aquesta ciutat se veuen invadits de aficionats al *caracolillo*, qu' es lo café que 's despatxa á cinch céntims la tassa.

Tothom demana tanda. Moltas vegadas la policia ha de intervenirhi per evitar aglomeració.

No hay mal que por bien no venga.

Rós.

Gracia 3, 8 matí.—Se están construint llanxas per anar pels carrers los días de pluja.

Diuhen si l' Ajuntament farà de barquillero.

Madrid 3, 7 tarde.—Lo Marqués tronat sembla que efectivament ho quedará.

Tot alló s' ha tornat sal y romanosos.

Roma 3, 8 tarde.—Lo papá ha fet testament.

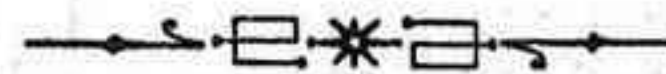
Casi no deixa res. ¡Pobre home!

Jerez 3, 9 tarde.—Se sent molta furtó de pólvora.

Bilbao 4, 10 noche.—Van arribant molts meljes operadors.

Los huelguistas poden esperar tranquils la gran pallissa.

Teatro del rebombori

FUNCIÓ SARAGATERA

- 1 Gran sinfonia executada per l' *orga de rahons*.
- 2 La crisis económica portuguesa

¡A SALVARNOS!

en la qual s' abaixa 'l sou als que cóbran y 's pujan los impostos als que pagan. La sortida del rey dient que s' abaixa la llista civil un 20 per cent, es molt *singular*.

- 3 Lo conflicte franco-espanyol

LOS ARANCELS

obra de mágica. S' hi veu en ella 'ls Pirineus que créixen y que 's cubreixen d' uns bolets coneguts en lo país per contrabandistas.

- 4 L' il·lusionista Puig y Badalls, tornarà á presentar la famosa

Elecció de Gracia

ab lo mateix éxit de la primera vegada, caminant ab las *pantorrillas planas*, com allavoras.

- 5 La paròdia del terceto de *Roberto il diavolo*, titulat:

ELDUAYENO IL MINISTRO

en lo qué 'l metxe, ensenyant al protagonista lo rellotje d' arena, li diu que se 'n vagi; y 'l senyor Canovini, ensenyantli la nómina, li diu que no 's mogui.

Entrada d' *estranquis*. A las deu (mes del que 's cobra)

CARNESTOLTAS

SORTIRÀ DINTRE POCHS DIAS.

!!Obra de broma!!

LA PÈGA D' EN LLÀTZER.

(Exclamacions d' un ataconador)

Monólech còmic en vers català que ha d' estrenar lo popular primer actor D. JAUME CAPDEVILA la nit del 15 d' aquest mes en lo Teatro Romea, original per

JOAQUIM AYNE RABELL

Anirà il·lustrat ab una xispejant coberta del conegut dibuixant R. LAGO, y sols valdrà

!!Un ralet!! !!Un ralet!!
per tot arreu.

A espavilarse donchs, Srs. Corresponsals, perquè no n' hi haurà per qui 'n vulga.
Poden desd' are fer los encàrrechs.

Magres, ab nas llarch y lentes, vestint sempre exajerat no esperan lo carnestoltas, perquè l' están fent tot l' any.

OBRA EN PORTA

Lo capritxo humorístich y filosòfich, en vers,

VIATJES D' UNA PUSSA

original de

A. GUASCH TOMBAS

Preu: 2 rals

Participém á nostres corresponsals que se 'ls farà lo desquento acostumat, suplicantlosl se servecan remetre los pedidos á la major breuetat possible.

OBRA NOVA

¡MATALAS-GALLANDU!

Juguet còmic en 1 acte y en vers,
original de

ALFONSO MARXUACH

y representat ab gran aplauso en lo teatro Romea.

PREU 1 PESSETA

Als senyors Corresponsals se 'ls farà lo desquento acostumat en llibres y publicacions.

AVIS INTERESSANT

De la segona edició del ALMANACH DE LA TOMASA PERA 1892 ne reservém un número determinat que 's donarán com á

REGALO

als no s suscriptors que se suscriguin per mitj any.

Las suscripcions comensan á la primera setmana de cada mes, y deuben ser pagadas per lletres de fácil cobro, sellos ó libransas del Giro Mútu.

NOTA.—Als senyors corresponsals se 'ls farà sempre 'l desquento acostumat tant en los pedidos especials com en las suscripcions, gosant en aquest cas de lo REGALO esmentat, sempre que dongui las senyas de lo suscriptor pera servirlo directament en nostra administració.